

Seria de autor

•

ION DRUȚĂ

Ion DRUȚĂ (3 septembrie 1928, comuna Horodiște, fostul județ Soroca, azi în raionul Dondușeni – 28 septembrie 2023, Moscova). Cele dintâi povestiri îi sunt publicate la începutul anilor '50. Primul volum de schițe și nuvele, *La noi în sat*, vede lumina zilei în 1953, fiind urmat de alte povestiri, apoi de romanul *Frunze de dor* (scris în 1955, publicat în 1957). Colaborează la ziarele *Țăranul sovietic*, *Moldova socialistă* și la revista *Femeia Moldovei*. Absolvă Cursurile Superioare de Literatură de pe lângă Institutul de Literatură „A. M. Gorki” al Uniunii Scriitorilor din URSS (1957). Criticile distrugătoare din partea oficialităților comuniste din RSS Moldovenească vizând scrierile sale, mai ales romanul *Povara bunătății noastre* (1963, prima parte, *Balade din câmpie*, integral, *Povara bunătății noastre*, 1970), precum și filmul *Ultima lună de toamnă*, îl fac pe autor să se stabilească la Moscova (1959). Ca dramaturg, este autorul unui șir de piese montate cu succes atât în RSSM, cât și pe scenele multor teatre din fosta URSS și din străinătate: *Casa mare* (1961), *Doina* (1968), *Păsările tinereții noastre* (1971), *Horia* (1973), *Frumos și sfânt (Sfânta sfin-telor)*; 1974), *Cervus divinus* (1975), *Apostolul Pavel* (1996) și multe altele.

În 1967 i se decernează Premiul de Stat al RSS Moldovenești pentru nuvela *Ultima lună de toamnă* și romanul *Balade din câmpie*. Scriitor bilingv, publică la Moscova în limba rusă mai multe volume de proză, eseistică și dramaturgie. Deține titlurile de Scriitor al Poporului (1988), membru de onoare al Academiei Române (1990) și membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova (1992). Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova în domeniul literaturii (2008) și al Premiului Constantin Brâncoveanu, secțiunea Literatură (2014).

Opera sa include, de asemenea, romanele *Clopotnița* (1972), *Biserica Albă* (1983) și volumul *Grădina Domnului. Eseuri, balade, amintiri 1951-2017* (2017), *Despărțirea apelor* (2020), *Daciada. Baladă arhetipală* (2022).

„Străbate din aceste texte ale lui Ion Druță vocea patriarhală a unui narator de la mijlocul secolului trecut, cu dulceața frazei, cu ritmul și umorul bonom, cu blândețe lirică și cu o filosofie veche, arhaică poate, a acceptării lumii și destinului ca pe un dat. Împletirea organică a epicului cu liricul constituie nota particulară a prozei lui Ion Druță.”

Maria ȘLEAHIȚCHI

ION
DRUȚĂ

Daruri

Bobocel cu ale lui și alte povestiri

Ediția a IV-a

CARTIER POPULAR

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: vanzari@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: codex@cartier.ro
cartier.ro
cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate online pe cartier.ro & cartier.md
și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks și pe cartier.ro & cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.
Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.
Tel./fax: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Colecția *Cartier popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu
Editor: Gheorghe Erizanu
Lector: Dorin Onofrei
Coperta seriei: Vitalie Coroban
Coperta: Vitalie Coroban
Credit fotografic: Mihai Potârniche, pentru portretul lui Ion Druță, 1988
Design/tehnoredactare: Marina Darii
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons Offices

Ion Druță
DARURI

Ediția a IV-a, noiembrie 2023

Prima ediție a apărut la Editura Lumina, în 1972.

© 2023, 2017, 2016, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Druță, Ion.

Daruri: Bobocul cu ale lui și alte povestiri / Ion Druță; coperta: Vitalie Coroban. –
Ed. a 4-a. – [Chișinău]: [Cartier], 2023 (Bons Offices). – 63, [5] p. – (Cartier popular/
colecție coordonată de Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4)
(Seria de autor. Ion Druță, ISBN 978-9975-86-039-0).

[1200] ex.

ISBN 978-9975-86-719-1.

821.135.1(478)-93

D 85

Partea întâi

Pistruii

Când tata se ducea la muncă, îi dădea mamei de grijă:

— Ia sama, măi femeie, las casa pe tine.

Când mama se repezea pe la vecine să afle ce se mai aude, îi zicea sorei:

— Fată-hăi, vezi că rămâi gospodină până mă întorc.

Când și sorei îi venea a ducă, îl chema ca să-i spună:

— Măi spânzuratule, măi! Să-mi ștezi aici un' te pun cu mâna mea și să nu te împingă păcatul să te miști de aici...

Și numai el, sărmanul, n-avea pe cine pune de strajă și-l durea grozav, căci deseori din te miri ce se isca o minune de joacă, dar pe cine să lași tu casa?

— Ia, o lași în plata Domnului și te duci, i-a zis odată mama.

— Bine, măi femeie, dar ai tu minte?! se supără de colo tata. Auzi tu, învață copilul să lase casa și tot ce-am agonisit la casa asta...

— Aracan de mine, da ce, m-o făcut casa asta pe mine ori eu am făcut-o pe dânsa? Și dacă i-o venit bietului copil să se ducă să se joace oleacă, c-o fi având și el suflet...

— Cum, adică, să lase totul și să se ducă?

— Dacă nu le mai lasă el chiar pe toate! Câte ceva din ce avem și noi mai bun o să se priceapă el să ieie cu dânsul...

— Și ce, adică, mare bunătate poate lua un copil cu dânsul când se duce să se joace?

— D-apoi, pistruii.

— Apoi, dacă zici tu că pistruii o să-i ieie cu dânsul...

Frumoasă era mama în clipele sale de supărare, dacă și tatei îi ședea bine când lăsa să treacă de la dânsul. Iar pistruii, mă rog, ca pistruii...

Bunelul

Când mahalaua e numai foc și pară, încât nimeni nu știe când va sfârși această mare supărare, atunci vine de-i împacă pe toți bunelul.

— Da-i-ar Domnul zile multe, zic oamenii.

Când se pune temelia unei case, când se alege loc de o fântână, când se caută o zi bună pentru a se începe un lucru mare, atunci oamenii trimit după bunel și, cum spune el, așa rămâne.

— Da-i-ar Domnul zile multe, spun cu toții.

Când vine o zi de sărbătoare și masa e gata, și paharele îs pline, dar petrecerea încă nu începe, asta înseamnă că toți îl așteaptă pe bunelul.

— Da-i-ar Domnul zile multe, spun mesenii, făcându-i loc în capul mesei.

Când plânge un copil și nimeni nu se grăbește să-l mângâie, când prinde a se veștezi iarba colbăită pe marginea drumului, iar de ploaie nici pome Neală, când greu ți se face pe suflet și lehamite ți-i de toate cele, atunci răsare în calea ta bunelul, așa încât, până la urmă, vei spune și tu:

— Da-i-ar Domnul zile multe.

— Tătucă-i, da zilele iestea, ele de unde se iau?

— Apoi, de unde să se ieie?! a zis bunelul după o lungă cugetare. Vin și ele așa, din senin, de sus, ca niște daruri cerești, precum vine dimineața, ori amiaza, ori amurgul. Precum vine pământul, ori sămânța, ori apa. Precum vin roua, pasărea, soarele...

— Și darurile iestea, ele vin pentru toți deopotrivă ori numai pentru cei aleși?

— Hei, d-apoi e lucru știut că pentru toată lumea! Iaca, să te luăm chiar pe tine. Dacă te scoli dimineața, frumușel, sănătoșel, te speli pe față cu apă curată, și mama îți pune colo pe masă ce are, și tu te duci pe toată ziua la joacă, ce alte daruri îți mai trebuie?!

Gluma

Cu școala s-au întâmplat toate cum a și spus el c-o să se întâmple. L-au tot dres, l-au tot strunit și povățuit atâta, încât a întârziat chiar din prima zi, de la prima lecție. A stat o vreme în coridor cu inima cât un purice, a pândit cât a pândit, iar îndată ce învățătoarea s-a mișcat pe-o clipă din clasă, el tuști! – și s-a amestecat printre cei mai mărunței așezați în băncile din fundul clasei. L-o fi simțit însă cumva învățătoarea, căci, cum s-a întors, îndată a și dat cu ochii de dânsul.

— Tu, măi țică, de unde ai răsărit?

— Am intrat, iaca, pe ușa ceea. Altfel de unde aveam să răsar?

— Și, odată ce ai intrat, poate ne dai și bună dimineața, poate ne spui și cum te cheamă, să te scriem aici, în catalog...

— Las' mata, că nu-i chiar numaidecât...

— Dacă altminteri nu se poate. Ca să fii școlar, trebuie să te scrii aici, la catalog.

— Apoi, dacă altfel nu se poate, pune și mata colo un Andrei Boboșel.

— Cum, adică, Bobocel? Că doar tatălui tău i se spune Boboc?

— Lui i se spune Boboc pentru că e mare, iar eu, fiindcă îs mic, cum altfel să mi se spună?

— Și cine te-a învățat un lucru ca aista?

— Nimeni. M-am gândit și eu așa, în capul meu.

— Păi, dacă ți-i numaidecât, te scriem Bobocel. Și, mă rog, cam până în ce clasă ai să fii tu Bobocel și când să te trecem ca fiind Boboc?

— Apoi, că doar nu degeaba ești pusă învățătoare. Ai să vezi și mata cum oi merge eu cu învățătura, cu creșterea, cu purtarea, și când îi socoti că gata, îi de ajuns, mă ștergi de Boboșel și mă scrii de Boboc.

Învățătoarea îl scrie în catalog, zâmbind ușor în sinea ei.

Și începe a crește voia bună în jur, peste un timp ajunge a zâmbi toată clasa. După care se pome-nește zâmbind și Bobocel – să știi că a nimerit-o bine! Zicea odată tata că, atunci când ieși în lume, nu strică să ai o glumă-două cu tine. Și să știi că așa este...

Ostințele

Seara, când se întoarce tata, mama îl întreabă:

— Azi, pe unde ați îmblat?

Tăcut, tata începe a se căuta prin buzunare. Ceea ce găsește scoate și pune pe masă. De găsește un măr, înseamnă că au fost la livezi. De găsește un strugure de poamă, înseamnă că au fost la vii. Dacă pune pe masă un ciocălău, înseamnă că au fost la păpușoi.

Duminicile, mama se duce să-și vadă neamurile și, când se întoarce, sora Ileana o întreabă:

— Pe la cine-ai mai fost?

Mama începe a răsfoi fusta și, cu toate că femeile nu prea au buzunare, găsește și ea câte ceva — și ceea ce găsește pune pe masă. Dacă scoate o bucățică de fagure, înseamnă că a fost la moș Petrea. Dacă vine cu o hrincă de caș proaspăt, înseamnă că a fost la nașul Ilie. De vine cu alune sau porumbrele, înseamnă că a fost pe la mătușa Ruța.

Dispare și sora Ileana din când în când, și, la întoarcere, Bobocel o întreabă:

— Pe unde mi-ai colindat?

Fetele nu vor deloc să se știe pe unde au fost ele, dar, pentru că Bobocel a stat la poartă așteptând-o, Ileana prinde a cotrobăi prin casă. Dacă face rost de-o nucă-două, înseamnă că a fost pe la vreo colegă de școală. Dacă descoperă o prăjitură uitată cine știe de când, înseamnă că a fost la club ori la cinema. Atunci însă când fură împreună cu el câte-o lingură de dulceață de vișine, înseamnă că pe unde a umblat e mare taină și datoria lui Bobocel e să înghită dulceața și să tacă așa cum tace pământul.

Are și Bobocel câteva buzunărașe. Abia pășește pragul, că Javra îi și sare cu două labe în piept și începe a-i mirosi buzunarele. Băiat bun, Bobocel împarte cu dânsa tot ce are, iar dacă Javrei nu-i place ceea ce scoate el de prin buzunare, atunci Bobocel se întoarce în casă și o bucură cu câte ceva.

Când Javra se strecoară în fundul șopronului, acolo unde-și ține odraslele, țâncușorii îi sar în întâmpinare de parcă ar fi vrut și ei s-o întrebe pe unde a fost și ce le-a adus. Javra se lasă tăcută pe paie, țâncușorii se înfig cu botișoarele în pânțelele ei și dau din codițe în semn de mare plăcere.

Odată, când Javra își alăpta țâncii, s-a întâmplat să fie și tata pe acolo. S-a uitat la dânsii cât s-a uitat, după care a zis:

— Ca să vezi! N-are buzunare, dar știe ce să le aducă!

Sora

Nu mai urcă soarele pe cer. Nici soare, nici nori, pare că nici cer senin n-a mai rămas deasupra satului.

Nu se mai lasă păsările prin livezi. Nici păsări, nici cuibare, nici livezi și nici miros de mere coapte n-au mai rămas.

Nu te mai pofteste casa vecinului când o prinzi așa, cu ochiul, de la o parte. Nici casa vecinului din dreapta, nici casa vecinului din stânga și nicio casă din mahala nu zice să mai treci pe la ea.

Nu mai vrea să intre penița în toc. Tocul, la rândul lui, nu vrea să intre în penar, penarul nu vrea să încapă în ghiozdan, iar ghiozdanul nu vrea să vină la locul lui sub masă. În culmea deznădejdii, un braț moale și cald i se lasă pe umeri, iar glasul lin, curat al sorei vine să întrebe:

— Și pentru ce v-ați sfădit voi?

— Care? Cu cine?

— Știu eu... Că doar te-ai sfădit acolo cu cineva...

— De unde știi?

— Mi-a spus o vrabie bătrână.

Bobocel oftează în semn de vremuri grele și, poate pentru că sfada ceea îl durea atât de mult, poate pentru că îl întrebuse tăinuit, în șoaptă, el pornește să-i înșire totul de-a mărunțelul. Și, ciudat lucru, un necaz îmbrăcat în cuvinte nu mai este el chiar atât de strașnic. Apoi, ca urmare, nu apucă el să ajungă cu istorisitul până la capăt și, o, minunea minunilor!

Penița deodată își găsește locul său în toc. Tocul se lasă frumos în penar.

Casa vecinilor din dreapta prinde a zâmbi, zâmbește și casa vecinilor de stânga.

Se întorc livezile cu tot cu păsări, cu cuiburi, cu miros de mere coapte.

Deasupra satului se lasă iar un cer senin, albastru, pe cer urcă spre amiază un soare fierbinte, sclipitor și e o zi atât de frumoasă, încât nu poate un copil să nu iasă în drum. Iar cum apar copiii lângă porțițe, din te miri ce se adună o nouă joacă și nimeni nu mai ține minte ce-a fost, cum a fost...

E mare lucru să ai o soră...

Grămăjoară

Atunci când de pretutindenii tună și fulgeră, iar din streșini curg șiroaie, Bobocel se ascunde într-un ungheraș și se gândește: gata, de data asta nu mai scapă. Dar a avut noroc de-un tată îndemânat și priceput. Casa făcută de dânsul era și ea îndemânată, pricepută și, oricum ar fi încercat-o furtuna, tot degeaba. Până la urmă se trece ploaia, se limpezește cerul și Bobocel adoarme fericit în culcușul lui.

Atunci când peste sat vine iarna cu geruri, cu friguri mari, că îngheață copacii în grădină, îngheață vrăbiile sub streșină, atunci Bobocel se face ghem în fundul cuptorului și își zice că gata – de data asta nu mai scapă. Dar las' că scârțâie îndelung porțița și se aud pași în ogradă. Intră bunelul cu o sarcină de vreascuri, se lasă în genunchi la gura sobei. Și, pentru că vreascurile au fost adunate de el încă de cu vară, focul pe care îl aprinde e plin de soare, plin de voie bună. Și încep a se dezgheța ferestrele, se aud vrăbiile sub streșină, iar frigul se așază pe prispă și așteaptă când bune-

lul se va mișca de lângă vatră, ca să se poată iară strecura în casă.

Atunci când îl prinde foamea ori setea la drum și lui Bobocel i se pare că gata – nu mai ajunge el odată acasă, n-o să-l mai țină picioarele, atunci ră-sare de undeva, din depărtare chipul mamei, care îl tot cheamă și îl îndeamnă și el tot vine, vine, și picioarele, care nu mai vruseră să meargă, se po-menesc iară la drum.

Atunci când se lasă amurgul și casa lor e numai umbre, atunci pe Bobocel prinde a-l măcina un fel de tristețe. I se pare că așa se și vor pierde ei prin întuneric, până nu se vor mai putea găsi unul pe altul, dar iată că vine de pe undeva sora.

— Ce stați pe întuneric?

Aprinde lumina și, pentru că e fată frumoasă și veselă de felul ei, lumina pe care o aprinde e multă, scânteietoare și tot vine și vine de sus, se tot re-varsă, încât țipă umbrele ca șoarecii, prinse prin unghere.

Cugetând la toate iestea, într-o seară, când s-au așezat cu toții la masă și așteptau să răstoarne mama mămăliguța, Bobocel a zis:

— Mare lucru îi când oamenii trăiesc așa, gră-măjoară.

La care tata a răs în gura mare și a zis:

— D-apoi altfel nici că se putea!

Propoziția

Vine Bobocel de la școală fără nasturi, cu haina descusută subțioară și e fericit de nici nu mai vede pe unde calcă. Mamă-sa se uită la dânsul lung-prelung, de parcă ar fi vrut să afle de nu cumva i-or fi schimbat băietul. Pare să nu i-l fi schimbat.

— Ce-a fost azi pe la școală?

— Dacă era cât pe ce să întârzii! Când o ajuns Javra noastră în ograda școlii, acolo se hârjoneau de amu vreo patru țânci – Lupușor al lui Petrică, Tărcuș al lui Dominteanu, Vulcan al celor doi frați Urecheatu...

Mama nici ea nu știe ce să creadă de una ca asta.

— Ei-ei?

— Javra nici gând să-și pună mintea cu dânsii, dacă ei, proștii, s-au speriat și au tulit-o care încotro. Până să-i adunăm noi la grămadă, până să le ticluim ce și cum, hai că ne sună clopoțelul la clasă!

— Ca să vezi! Și pe urmă?

— La prima recreație s-au hârjonit de le-a mers colbul. Javra se făcea că se ascunde, iar Lupușor

cu Tărcuș se duceau s-o caute. Pe urmă le-a venit și lor rîndul să se ascundă, dacă nu se pricepeau a se ascunde, că, oriunde s-ar fi vîrât, li se vedea coada... Și, pînă ce tot chiteam noi cum să facem, ca să nu li se vadă cozile, iar sună la clasă.

— Ca să vezi cîtă minte are clopoțelul acela! După care?...

— ...După care o venit recreația cea mare, dar din toată joaca noastră s-o iscat o supărare, în-cât era cît pe ce să fie bătaie. Javra o răbdat cît o răbdat țâncăraia ceea, da când o văzut că prea se iau cu gluma, s-a repezit la dînșii și cît pe ce să-i muște. Băieții s-au repezit la mine, da atunci Javra o început a hârâi la dînșii.

— Aracan de mine! Și tu, în loc să iei și să...

— Dacă nu, că iar a sunat la clasă!

— Slava Domnului. Dar o mai fost ceva acolo, la școala ceea?

— O mai fost o recreație, dacă ei se săturaseră de amu unul de altul și nu le mai ardea a joacă. Căscau, se uitau la drum și așteptau când ne-or da drumul acasă.

— Bine, zice mama, dar au învățat țâncii ceia măcar ceva-ceva?!

Bobocel rămâne uimit de-o asemenea bănu-ială.